

การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย

The development of gratitude attribute tool of test for young children

นลินทิพย์ บุญเฉลยบรรค

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอินตพงษ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อ 1) แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดและ 2) แสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) สำกััดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นมาตราประเมินค่า 3 ระดับ ที่วัดคุณลักษณะความกตัญญู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพ่อแม่ ด้านครูอาจารย์ และด้านเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูมี 3 ด้าน แต่ละด้านมี 4 ตัวบ่งชี้ รวม 12 ตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ประกอบด้วยข้อรายการ 3 ข้อ รวม 36 ข้อ ซึ่งได้แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย โดยมีการแสดงหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดมีค่า IOC สูงอยู่ระหว่าง .80 - 1.00 หลักฐานแสดงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ

แบบวัดใช้สูตร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันมีค่าอำนาจจำแนก 0.21 - 0.70 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .915 ซึ่งมีค่าสูงสุดไม่เกณฑ์

คำสำคัญ : คุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย การสร้างเครื่องมือวัดหลักฐานความเที่ยงตรงหลักฐานความเชื่อมั่น

Abstract

The main purpose of this research was to construct gratitude attribute tool of test for young children. The specific objective of the study were to examine 1) the content validity evidence and the construct validity of the tool of test form; and 2) the reliability evidence of the tool of test, and also the Rater Agreement Index of the assessors. The sample used in the research was 51 kindergarten students, with 5-6 years of age, who were studying at Srinakharinwirot University : Prasanmit demonstration schools

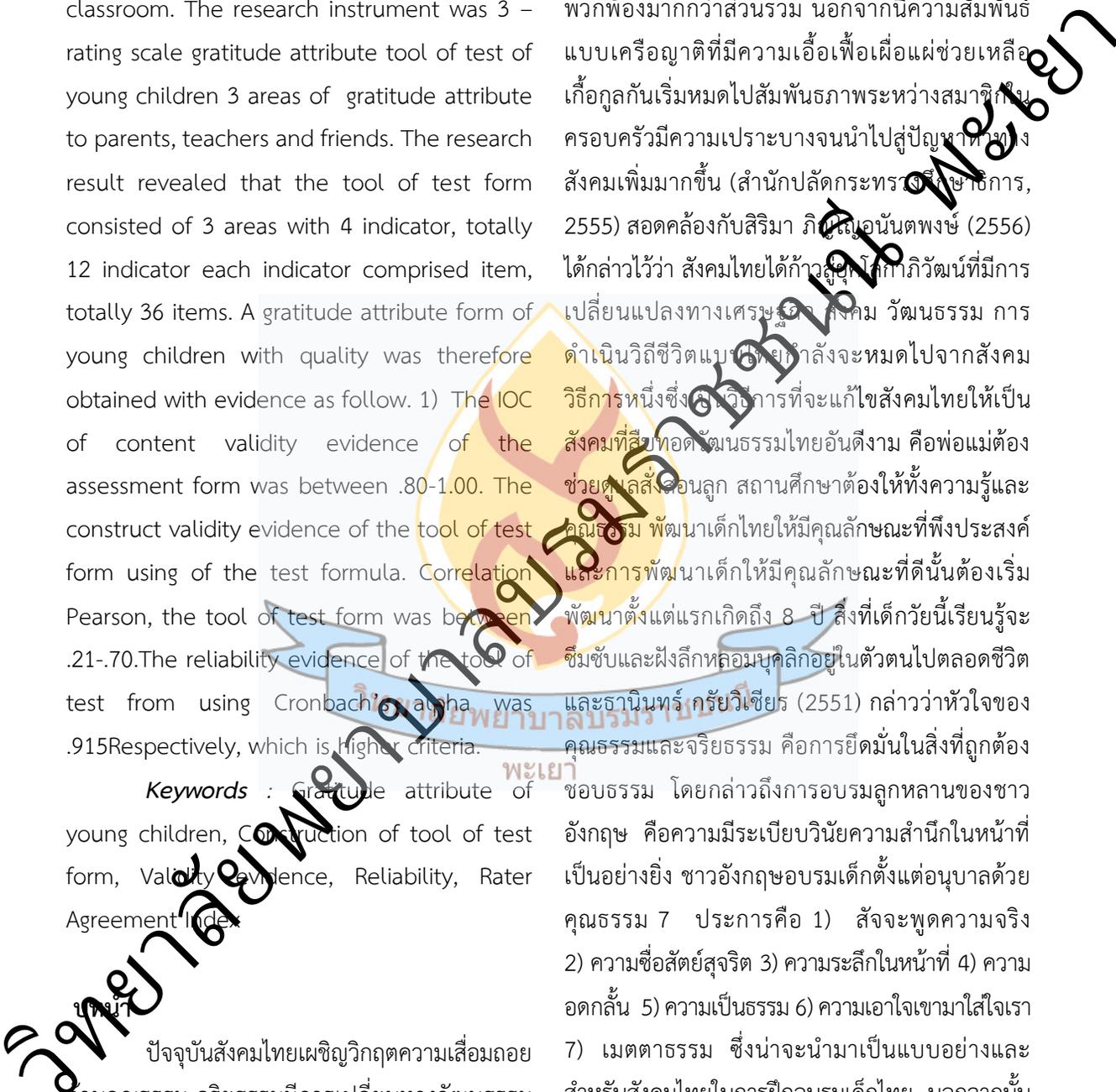

(Elementary) under The higher education commission in second semester of 2014 Simple Random Sampling of 51 from one classroom. The research instrument was 3 – rating scale gratitude attribute tool of test of young children 3 areas of gratitude attribute to parents, teachers and friends. The research result revealed that the tool of test form consisted of 3 areas with 4 indicator, totally 12 indicator each indicator comprised item, totally 36 items. A gratitude attribute form of young children with quality was therefore obtained with evidence as follow. 1) The IOC of content validity evidence of the assessment form was between .80-1.00. The construct validity evidence of the tool of test form using of the test formula. Correlation Pearson, the tool of test form was between .21-.70. The reliability evidence of the tool of test form using Cronbach's alpha was .915 respectively, which is higher criteria.

Keywords : Gratitude attribute of young children, Construction of tool of test form, Validity evidence, Reliability, Rater Agreement Index

ปัจจุบันสังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรม จริยธรรมมีการเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้คนไทยแสวงหา

ความสุข และสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลาย มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม นอกจากนี้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไปสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเพิ่มมากขึ้น (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) สอดคล้องกับสิริมา ภิภูเมื่อนันตพงษ์ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า สังคมไทยได้ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การดำเนินวิถีชีวิตแบบไปเลยกำลังจะหมดไปจากสังคมวิธีการหนึ่งซึ่งส่งเสริมกิจการที่จะแก้ไขสังคมไทยให้เป็นสังคมที่สืบทอดวัฒนธรรมไทยอันดีงาม คือพ่อแม่ต้องช่วยดูแลสั่งสอนลูก สถานศึกษาต้องให้ทั้งความรู้และคุณธรรม พัฒนาเด็กไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่ต้นต้นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ปี สิ่งที่ได้กวดขันเรียนรู้จะซึมซับและฝังลึกหลอมบุคลิกอยู่ในตัวตนไปตลอดชีวิต และธานินทร์ กรัยวิเชียร (2551) กล่าวว่าหัวใจของคุณธรรมและจริยธรรม คือการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยกล่าวถึงการอบรมลูกหลานของชาวอังกฤษ คือความมีระเบียบวินัยความสำนึกในหน้าที่เป็นอย่างยิ่ง ชาวอังกฤษอบรมเด็กตั้งแต่อายุสามขวบด้วยคุณธรรม 7 ประการคือ 1) สัจจะพูดความจริง 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความระลึกในหน้าที่ 4) ความอดกลั้น 5) ความเป็นธรรม 6) ความเอาใจเขามาใส่ใจเรา 7) เมตตาธรรม ซึ่งน่าจะนำมาเป็นแบบอย่างและสำหรับสังคมไทยในการฝึกอบรมเด็กไทย นอกจากนั้นท่านยังได้แนะนำคุณธรรมสำคัญสำหรับสังคมไทยเพิ่มเติมไว้อีก 5 ประการคือ 1) ความกตัญญูกตเวที

2) ความสุภาพนุ่มนวล 3) ความเคารวต่อผู้มีอาวุโส
4) รักษาคำพูด และ 5) จิตสำนึกสาธารณะ เสียสละ
เพื่อส่วนรวม

คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม
อันดีงามของสังคมไทยคือความกตัญญูกตเวที
ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวนี้เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ
ยิ่ง ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
(2552) ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่
คณะกรรมการวันกตัญญูกตเวที สภาสังคมสงเคราะห์
แห่งประเทศไทยว่า “ความกตัญญูกตเวทีเป็น
คุณสมบัติอันสำคัญยิ่งสำหรับนักพัฒนา และผู้
ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าทุกคน” สอดคล้องกับ
หลักธรรมจากพระไตรปิฎกในมงคลสูตรที่ 25
ที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูว่า ภูมิของอัสติบุรุษและ
สัสติบุรุษ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายว่า
ภูมิของอัสติบุรุษคือความเป็นคนอกตัญญูกตเวที
ภูมิสัสติบุรุษคือความเป็นคนกตัญญูกตเวที (พระ
ไพฑูลย์ ธรรมวิบุโรและคณะ, 2552) สอดคล้องกับ
พุทธทาสภิกขุ (2554) ที่กล่าวว่าคนที่มีความกตัญญู
ย่อมรู้ถึงคุณค่าทุกสิ่งในโลก ไม่ว่าจะ เป็น ปาโม พงนา
ลำธาร ถนนหนทาง การรู้คุณค่าของสิ่งของทั้งหลาย
ย่อมทำให้โลกสงบร่มเย็น ะเห็นได้ว่าความกตัญญู
กตเวทีเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญกับคน
ทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยที่เริ่มต้น
เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ถ้าครูและผู้ปกครองปลูกฝัง
คุณลักษณะความกตัญญูตั้งแต่วัยนี้เด็กก็จะมีลักษณะ
นิสัยที่ดีติดตัวไปจนกลายเป็นอุปนิสัยสอดคล้องกับ
พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) (2536) ที่กล่าว
ว่า พ่อแม่ควรฝึกลูกให้รู้จักกตัญญูกตเวทีตั้งแต่ยังเล็ก
ความกตัญญูกตเวทีเป็นคุณธรรมช่วยประคับประคอง
หรือช่วยค้ำจุนชีวิตและสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติ

สุขคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยเป็น
พฤติกรรมที่เด็กทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและ
ผู้อื่นซึ่งจะมีผลต่อการปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมี
ความสุข ซึ่งการฝึกฝนให้เด็กมีความกตัญญูจะส่งผลต่อ
การเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์และสุขภาพที่ดี มีพลัง
ขับเคลื่อนทางจิตให้มีความสุขและประสบผลสำเร็จ
เป็นพลังทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถตรวจสอบได้
ทุกครั้งที่เกิดความรู้สึกกตัญญูอย่างแท้จริงรับมาจาก
สถานการณ์ปีบบังคับ (Robert Emmoms & Micheal
McCullough, 2008)

การที่จะประเมินคุณลักษณะความกตัญญู
ของเด็กปฐมวัยว่าสูงมากน้อยเพียงใดและให้ได้ผลตรง
กับความเป็จริงมากที่สุด ต้องอาศัยเครื่องมือวัดที่มี
คุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย
การวิจัยถึงคุณภาพของเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย
คือความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังที่บุญเชิด
ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะของ
เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพว่าจะต้องมีความเที่ยงตรงและ
ต้องมีความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ จึงจะเชื่อได้ว่า
เป็นเครื่องมือวัดที่ดี และสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด
(2556) ที่ว่าในการใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้ได้
ข้อมูลที่มีคุณค่า จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เป็น
มาตรฐานสร้างอย่างเป็นระบบ ต้องมีคุณภาพในด้าน
ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น สำหรับเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญู
ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นชนิดมาตราประเมินค่า (Rating
Scale) 3 ระดับ วัดคุณลักษณะความกตัญญู 3 ด้าน
ได้แก่ด้านพ่อแม่ ด้านครูอาจารย์ และด้านเพื่อน เก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการให้เด็กปฐมวัยเลือกตอบ
ตามข้อรายการวัด ในการแสดงพฤติกรรมตามระดับ
คุณลักษณะความกตัญญูของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า คุณลักษณะ ความกตัญญูนั้นมีความสำคัญควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดกับเด็กปฐมวัยแต่หากเราทราบระดับคุณลักษณะ ความกตัญญูของเด็กปฐมวัยก่อน จะช่วยให้มีทิศทาง และเป้าหมายในการวางแผน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปลูกฝังคุณลักษณะความกตัญญูให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดคุณภาพของแบบวัดต้องมีความเชื่อถือได้ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือวัด คือ ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ โดยการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพสามารถไปใช้กับเด็กปฐมวัยให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย โดยแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด และแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบวัด

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นเด็กเล็ก อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 220 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 51 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

แนวคิด ความหมาย และคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยพบว่าในพระไตรปิฎกฉบับบรรพชาภิเษกธรรม (พระไพฑูริย์ธรรมวิโรและคณะ, 2552) กล่าวถึงคุณลักษณะความกตัญญูไว้ในมงคลที่ 25 ความกตัญญูคือการสำนึกบุญคุณอะไรก็ตามที่เป็นบุญคุณ หรือมีคุณต่อตน แล้วก็ตามระลึกถึงด้วยความซาบซึ้งไม่ลืมเลย สิ่งที่เกิดบุญแบ่งเป็น 5 ประการ คือ บุคคล สัตว์ สิ่งของ บุญ และตนเอง พุทธสาสิกขุ (2554) กล่าวถึงความกตัญญูไว้ว่าทุกคนที่มีชีวิตอยู่ในโลกล้วนเป็นหนี้บุญคุณสติปัญญาของผู้อื่นมากมายทำให้เราสะดวกสบายมีชีวิตรอดอยู่ได้ความรู้และยอมรับในบุญคุณผู้อื่นที่มีอยู่เหนือตนนี้เรียกว่ากตัญญูตา การพยายามทำการแทนบุญคุณนั้นเรียกว่ากตเวทิตา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร) (2539) กล่าวว่าคนกตัญญูรู้คุณผู้มีพระคุณและสำนึกในคุณนั้นว่าเป็นบุญคุณที่ตนต้องตอบสนองมีความเคารพนับถือจงรักภักดี ยกย่องท่านไว้ในฐานะผู้มีคุณให้ปรากฏแก่คนอื่นไม่ลืมคุณท่าน คนกตัญญูแม้แต่สัตว์และสิ่งไม่มีวิญญาณซึ่งตนอาศัยได้ความสุขสำราญ ก็แสดงอัธยาศัยดีประมวลลักษณะความกตัญญูที่ควรปฏิบัติเข้าเป็น 3 ประเด็น กตัญญูต่อบุคคล ประกอบด้วย ลูกกตัญญู ศิษย์กตัญญู พลเมืองกตัญญู ศาสนิกชนกตัญญู กตัญญูต่อสัตว์และกตัญญูต่อสิ่งที่ไม่มีความวิญญาณ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2547)

กล่าวว่าความกตัญญูกตเวที ว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งในทุกศาสนาและเป็นวัฒนธรรมอันดีงามประจำชาติไทยของเราความกตัญญูกตเวทีหมายถึง การรับรู้ในคุณความดีของผู้อื่นและศรัทธายินดี ที่จะกระทำดีเพื่อผู้อื่น คนที่มีความกตัญญูกตเวทีนั้นจะไม่ลบหลู่ดูหมิ่นผู้มีพระคุณ หากแต่มีความเคารพนับถืออย่างจริงใจเต็มใจและตั้งใจปฏิบัติตอบแทนในทางที่ชอบอยู่เสมอ ประยุทธ์ หลงสมบูรณ์ (2540) กล่าวว่ากตัญญูกตเวทีเป็นคำกริยานามบุ๋มบุ๋มหรือเพศชายแปลว่าบุคคลผู้รู้คุณท่านและตอบแทนคุณท่าน ไทยตัดพูดเฉพาะกตัญญูแต่ความหมายหมายถึงกตเวทีด้วย สมภพ ชีวรัฐวัฒน์ (2542) กล่าวว่าความกตัญญูกตเวทีหมายถึงการรู้และยอมรับในบุญคุณของบุคคล สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติสิ่งแวดลอมที่มีต่อตัวเรา ทั้งทางตรงและทางอ้อม และพยายามกระทำการตอบแทนพระคุณช่วยเหลืออุปการะ ยกย่อง บำรุงรักษาให้คงอยู่เพื่อความสงบสุขของสังคมและเพื่อความสมคูลของธรรมชาติินวลละอ อวชินา (2550) กล่าวถึง ความกตัญญูของเด็กไทย หมายถึงการแสดงออกของนักเรียนที่เป็นการรู้จักบุญคุณ และเป็นการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ตามการรับรู้ของนักเรียนโดยปฏิบัติตาม คำสอนของพ่อแม่ช่วยเหลืองานพ่อแม่ ดูแลพ่อแม่เป็นอย่างดี แสดงความรัก ความห่วงใย ไม่พูดเท็จ ส่วนการแสดงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ปฏิบัติตามแนวทางที่ครูสอน ตั้งใจเรียน แสดงความเคารพอย่างจริงใจ ช่วยเหลืองานครูตามโอกาสสมควร แสดงกริยาวาจาสุภาพ สุदारัตน์ สายรัตน์ (2551) กล่าวว่าความกตัญญูกตเวทีหมายถึงลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการสำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ ความรู้สึกสำนึกในคุณความดีที่ได้อุปการะตอบแทนบุญคุณอย่างเต็มใจ โดยการเคารพ เชื้อฟัง ช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระงานปฏิบัติตามคำแนะนำอบรมสั่งสอนของผู้มีพระคุณแบ่งเป็น 2 ประการคือกตัญญูกตเวทีคือ 1. กตัญญูกตเวทีต่อบุคคล และ 2. กตัญญูกตเวทีต่อสถาบัน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า

ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย ความกตัญญูหมายถึงการระลึกรู้และตอบแทนบุญคุณของบุคคลและสิ่งที่มีคุณอื่นในทางที่เป็นคุณ

2. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศาสนาและนักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยตามที่ชาย โพธิสิตา (2550) กล่าวว่า การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสนทนาที่รู้จุดมุ่งหมายชัดเจน เพื่อการเรียนรู้และเข้าใจมีลักษณะเรียนรู้และเข้าใจระดับลึกมี 2 รูปแบบคือรูปแบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi – structured interview) และรูปแบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured – interview) ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกรูปแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งใช้แนวทงคำถามเป็นแนวทางดำเนินการ แต่คำถามและลำดับคำถามสามารถยืดหยุ่นได้ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสรุปว่าคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยนั้นควรสอนให้เห็นเป็นรูปธรรมและเป็นสิ่งที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การเชื้อฟังพ่อแม่โดยแสดงออกถึงพฤติกรรมตามที่พ่อแม่เคยสอนไว้ การแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือการของพ่อแม่ หรือการแสดง ความอ่อนน้อมคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยนั้นควรศึกษาในเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กสามารถเชื่อมโยงให้มีความหมายกับเด็ก เหมาะสมกับวัยความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ

3. นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดเป็นคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่คุณลักษณะความกตัญญูด้านพ่อแม่ ด้านครูอาจารย์ และด้านเพื่อน ซึ่งในแต่ละด้านมีตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ คือ การเชื้อฟัง การช่วยงาน ความอ่อนน้อม และการใส่ใจแสดงออกด้วยการปฏิบัติ การพูด และการแสดงความรู้สึก

4. การสร้างแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยนั้นมีลักษณะเป็นข้อคำถามประกอบด้วยภาพโดยครูเป็นผู้อ่านแล้วให้เด็กเลือกตอบว่าตนเองมีคุณลักษณะความกตัญญูอยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย ซึ่งแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้าน แต่ละด้านมี 4 ตัวบ่งชี้ รวม 12 ตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ประกอบด้วยข้อรายการ 3 ข้อรายการ รวม 36 ข้อ มีตัวอย่างดังนี้

ด้านพ่อแม่มีข้อคำถามเกี่ยวกับการเชื่อฟังดังนี้

1. เด็ก ๆ สามารถบอกได้ว่าพ่อแม่สอนให้รู้เรื่องอะไรบ้าง

2. เด็ก ๆ เก็บของเล่นของใช้ส่วนตัวที่บ้านอย่างเรียบร้อยตามที่พ่อแม่เคยสอนไว้

ด้านพ่อแม่ มีข้อคำถามเกี่ยวกับการช่วยงานดังนี้

1. เมื่อตื่นนอนตอนเช้าเด็ก ๆ เก็บที่นอนอย่างเรียบร้อยเพื่อช่วยลดภาระของพ่อแม่

2. พ่อแม่ถือของเด็ก ๆ ขอลงมือของจากพ่อแม่

ด้านพ่อแม่ มีข้อคำถามเกี่ยวกับความอ่อนน้อมดังนี้

1. เด็ก ๆ บอกพ่อแม่ทุกวันก่อนมาโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนด้วยความอ่อนน้อม

2. เด็ก ๆ ก้มศีรษะเมื่อเดินผ่านพ่อแม่ด้วยความอ่อนน้อม

ด้านพ่อแม่ มีข้อคำถามเกี่ยวกับการความใส่ใจดังนี้

1. เด็ก ๆ ห่วงใยและเอาใจใส่พ่อแม่เมื่อเห็นท่านเหนื่อยจึงเข้าไปทำให้ท่านหายเหนื่อยโดยหาน้ำให้ดื่ม หรือ บีบนวดให้ท่าน

2. เด็ก ๆ เก็บของดี ๆ ไว้ให้พ่อแม่ เช่น อาหารที่อร่อย

5. ออกแบบกฎเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ของแบบวัดโดยกฎเกณฑ์การให้คะแนนเป็นชนิดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ที่กำหนดค่าระดับ 1 2 และ 3 โดยในครั้งนั้นใช้ภาพต้นสน ที่มีระดับความสูงต่างกันเป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าวข้างต้นดังนี้ คะแนน 1 หมายถึง เด็กเลือกภาพสัญลักษณ์ต้นสนระดับเดียวมีค่าระดับคุณลักษณะความกตัญญูเพียงคะแนน 2 หมายถึง เด็กเลือกภาพสัญลักษณ์ต้นสนระดับกลางมีค่าระดับคุณลักษณะความกตัญญูปานกลาง และ คะแนน 3 หมายถึง เด็กเลือกภาพสัญลักษณ์ต้นสนระดับสูงมีค่าระดับคุณลักษณะความกตัญญูมาก

6. นำแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อรายการวัดกับนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

7. นำแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นเด็กเล็ก อายุ 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 51 คน

8. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ความเชื่อมั่นของแบบวัด

9. จัดทำแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยฉบับสมบูรณ์ และคู่มือการใช้

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แสดงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2557)
2. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (Burn & Grove,2009)
3. แสดงค่าเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2545)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยมี 3 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านพ่อแม่ 2) ด้านครูอาจารย์ และ 3) ด้านเพื่อน แต่ละด้านมี 4 ตัวบ่งชี้ได้แก่ การเชื่อฟัง การช่วยงาน ความอ่อนน้อมและการใส่ใจ รวม 12 ตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ประกอบด้วยข้อรายการ 3 ข้อรายการ รวม 36 ข้อซึ่งเป็นมาตรฐานประเมินค่า 3 ระดับ ได้แก่ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย มีหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) มีค่า อยู่ระหว่าง .8- 1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ . 2 ขึ้นไปจำนวน 36 ข้อรายการ ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง .20 -.70 ดังนี้ ด้านพ่อแม่ มีค่า .21-.70 จำนวน 12 ข้อ ด้านครูอาจารย์มีค่า.29-.64 จำนวน 12 ข้อ และด้านเพื่อน มีค่า .32-.64 จำนวน 12 ข้อ และคำนวณหาค่าแบบวัดความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยรวมทั้งฉบับโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบัก ได้เท่ากับ .915 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความกตัญญูที่มีต่อพ่อแม่เท่ากับ .822 ด้านความกตัญญูที่มี

ต่อครูอาจารย์เท่ากับ .790 ด้านความกตัญญูที่มีต่อเพื่อนเท่ากับ .8275 สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัย มี สามด้าน แต่ละด้านมี 4 ตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ประกอบด้วยข้อรายการ รวม 36 ข้อรายการ ซึ่งเป็นมาตรฐานประเมินค่า 3 ระดับ ได้แก่ 1) ด้านพ่อแม่ 2) ด้านครูอาจารย์ 3) ด้านเพื่อน คุณลักษณะความกตัญญูที่สามด้านมีตัวบ่งชี้เหมือนกันทั้งสี่ตัวบ่งชี้ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ การเชื่อฟัง การช่วยงาน ความอ่อนน้อม และการใส่ใจ

1. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 หลักฐานแสดงค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดโดยการหาค่า IOC ซึ่งได้ค่าระหว่าง .80 – 1.0 แสดงว่า แบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้ เป็นไปตามเกณฑ์ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับบุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2553) และบุญชม ศรีสะอาด (2556) ที่กล่าวว่า ดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 จึงจะถือว่าข้อรายการนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

1.2 หลักฐานแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .21 ถึง .70 สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับบุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2553) ที่กล่าวว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมือวัด จะมีค่าอำนาจจำแนก

ตั้งแต่ -1.0 ถึง +1.0 ในทางทฤษฎีต้องการค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าบวกสูง ๆ เข้าใกล้ +1.0 แต่ในทางปฏิบัติจะเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ +0.2 ขึ้นไปซึ่งสอดคล้องกับลิวัน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) ที่ว่าโดยทั่วไปแล้วข้อประเมินที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .20 และถ้าข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนกเข้าใกล้ +1 ก็แสดงว่าข้อรายการนั้นสามารถจำแนกคุณลักษณะได้

2. หลักฐานแสดงความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะความกตัญญูด้านพ่อแม่ มีค่า .822 ด้านครูอาจารย์ มีค่า .790 และด้านเพื่อน มีค่า .827 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .915 แสดงว่าแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นสูงตามเกณฑ์ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป จึงสามารถนำไปใช้ได้ ดังที่บุญเชิด ภิญโญนนพงษ์. (2557) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณาระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับ ได้ ควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไปจึงถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง สอดคล้องกับการ์เรท (Garrett, 1965) ที่เสนอว่า ถ้ามีค่า .00 - .20 แสดงว่ามีค่าความต่ำมาก ถ้ามีค่าตั้งแต่ .21 - .40 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นต่ำถ้ามีค่าตั้งแต่ .41 - .70 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นปานกลาง ถ้ามีค่าตั้งแต่ .70 - 1.00 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง และสอดคล้องกับพิชิต ฤทธิจารุญ (2548) ที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นได้แก่ลักษณะคำถาม หากข้อคำถามมีความชัดเจนและมีความคงที่ของการให้คะแนนจะทำให้แบบวัดมีความเชื่อมั่นสูง

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โปธิสิตา.(2550).*ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล
- ชานินทร์กรัยวิเชียร.(2551) *ปาฐกถาพิเศษในพิธีเปิดงานสัปดาห์วิชาการแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรมครั้งที่ 3 คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ
- นวลละอออรชินา.(2550).*ผลของโปรแกรมในการแสดงความกตัญญูต่อเวทีของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- บุญชม ศรีสะอาด.(2556).*การวิจัยเบื้องต้น*. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญเชิด ภิญโญนนพงษ์. (2545). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การวัดประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). *ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2553). “คุณภาพเครื่องมือวัด” ใน *ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 3*. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2557). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มปป.
- ประยุทธ์ หลงสมบูรณ์(2540). *พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- พระไพฑูริย์ ธัมมวิโรและคณะ. (2552). *ดรชนิธรรมฉบับมงคลสูตร(รวมเล่ม):สรุปธรรมจากพระไตรปิฎกประกอบหลักธรรมมงคลชีวิต 38 ประการ*. กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง

- พุทธทาสภิกขุ.(2554).*โลกรอดเพราะกตัญญู*.กองทุนสืบอายุพระพุทธศาสนาวัดชลประทานรังสฤษฎ์
กองทุนห้องสมุดศาลาจำปรีตน์วัดชลประทานรังสฤษฎ์กองทุนเสถียรธรรมสถาน เสถียรธรรม
สถาน.
- พระมหาภูมิจัย (ว.วชิรเมธี). (2553).*ที่สุดของความคิด*.กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี
- พระเทพวิสุทธิเมธี(ปัญญานันทภิกขุ).(2336).*กตัญญูทเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี*.กรุงเทพฯ:โรง
พิมพ์ธรรมสภา.
- พิชิต ฤทธิ์จำรูญ. (2548). *หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์สถาบัน
ราชภัฏพระนคร.
- ภูมิพลอดุลยเดช,พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา.(2553).*คำพ่อสอน:ประมวลพระบรมราโชวาทและ
พระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต*.กรุงเทพฯ
- ล้วนสายยศ; และอังคณาสายยศ.(2543).*การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.(2547).*พระราชโอรษา (ในพิธีพระราชทานปริญญา
บัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง* กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า(พิมพ์ รมมธโร). (2539). *มงคลยุดชีวิต*. กรุงเทพฯ:ธรรมสภา
- สมภพ ชีวีรัฐพัฒนา.(2542).*มงคลธรรมกับคุณภาพชีวิต(มงคล38)*.เอกสารประกอบการสอน.
กรุงเทพฯ:นานาสีพิมพ์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์.(2553).*การวัดและการประเมินแนวใหม่ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ:ดอกหญ้า.
----- (2556). *การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
แบบวิถีไทย*. การประชุมวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง “พลังการ
เรียนรู้สู่สากล” กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดารัตน์ สายรัตน์.(2551).*การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทีของนักเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงธนใต้*.กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สำนักบัณฑิตการศึกษาระดับปริญญาโท.
- สำนักบัณฑิตการศึกษาระดับปริญญาโท.(2555).*แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ.
2555 – 2559*.กรุงเทพฯ
- Bern and Groove.(2009).The practice of nursing research: appraisal synthesis and generation
of evidenc (6th ed) USA:ElesvierIncRogers,H.J.&Garrett,A.J.(1965)..*Biochem.J*.88,6p
- Jeffrey J. Froh ,William J. Sefick b , Robert A. Emmons(2008).*Counting blessings in early
adolescents: An experimental study of gratitude and subjective well-being* , vol
46 (213 – 233), 29 March 2007,
- Shaffer, D. (1999). *Developmental psychology:childhood& adolescence*. (5th edition).
Pacific Grove:Brooks/Cole.